

یادداشت . . .

چرا بخشی از جامعه، حوادثی مانند قتل "الله" را نه یک جنایت فردی که محصول عملکرد نظام سیاسی می داند؟

محمد امینی پینودی
فعال رسانه ای

حادثه تلخ قتل الهه حسین‌نژاد، مانند بسیاری از وقایع دردناک مشابه پیشین، بار دیگر موجی از خشم و اندوه را در جامعه برانگیخته است. اما این بار، آنچه بیش از خود جنایت توچه‌ها را جلب کرده، اتهام‌زنی‌های گسترده مردم به حاکمیت است. ایسن حادثه در دناک، فارغ از ابعاد جنایی آن، به پایداری اجتماعی-سیاسی تبدیل شده که بازتاب‌دهنده شکاف عمیق میان جامعه و نهادهای حاکمیتی است. پرسش اصلی اینجااست: چرا بخش قابل‌توجهی از جامعه ایران، چنین رویدادهایی را نه به عنوان یک جنایت فردی، بلکه به عنوان نتیجه مستقیم یا غیرمستقیم عملکرد نظام سیاسی حاکم تفسیر می‌کنند؟

این نوشته نه ظرف‌داری از یک گروه یا جریان خاصی است و نه مخالفت با ظرفی دیگر، بلکه فقط تلاشی است برای آگاهی و درک اینکه چرا برخی مردم و افکار عمومی این‌گونه فکر می‌کنند.

در این نوشتار کوشیده می‌شود با رویکردی علمی و فارغ از شعارها و احساسات اجتماعی مألوف به تحلیل ریشه‌ای این بی‌اعتمادی‌ها اشاره شود:

۱. سایه سنگین سوابق تاریخی

تجربه دهه‌های اخیر نشان داده که موارد متعددی از اتفاقات مشابه خصوصاً مسائل سیاسی یا نهانی‌ها به فراموشی سپرده شده‌اند و یا پاسخگو نبودن نهادهای مسئول، به بی‌اعتمادی عمومی دامن زده است. این سوابق، یک "الگوی تکرار شونده" در ذهن مردم ایجاد کرده که هر فاجعه جدید را در امتداد همان زنجیره می‌بینند.

بر اساس نظریه «پاتام» در مورد سرمایه اجتماعی، زمانی که نهادهای حکومتی نتوانند در طول زمان «اعتماد عمومی» را اثبات کنند، هر رویداد اجتماعی در بستر «شکاف دولت-ملت» تفسیر می‌شود.

۲. بحران اعتماد به نهادهای قضایی و امنیتی

وقتی پرونده‌ای با تناقض گویی یا عدم شفافیت مواجه می‌شود، جامعه به‌صورت ناخودآگاه به یاد موارد مشابهی می‌افتد که نهایتاً هم بی‌نتیجه می‌ماند. محدودیت و عدم وجود امکانات در نظام قضایی و امنیتی در بسیاری از پرونده‌های حساس و وابسته‌نگی افراطی به ساختار قدرت، این تردید را تقویت می‌کند که عدالت اجرا نخواهد شد.

۳. بستر سیاسی و امنیتی حاکم بر جامعه

به‌طور کلی و فارغ از مصداق حاضر، اگر قربانی حتی کوچک‌ترین ارتباطی با جریان‌های انتقادی و سیاسی داشته باشد (مثلاً فعالیت در شبکه‌های اجتماعی یا بیان نظرات اعتراضی) هر چند در قالب یک پست یا استوری)، این تصور در افکار عمومی قوت می‌گیرد که قتل او می‌تواند سیاسی باشد.

«ماکس وبر» درباره انحصار خشونت مشروع می‌گوید: وقتی دولت نتواند امنیت جانی شهر و ندان را تضمین کند جامعه به تدریج مشروع و عبت انحصار دولت بر خشونت را زیر سؤال می‌برد.

۴. نقش رسانه‌های رسمی در تشدید بی‌اعتمادی

سکوت یا کم‌اهمیت دادن رسانه‌های دولتی به چنین حوادثی، در تضاد کامل با انعکاس گسترده آن در فضای مجازی، اپوزیسیون و رسانه‌های معاند در خارج از کشور است. این دوگانگی، تئوری‌های توطئه را دامن می‌زند. از سوی دیگر، وقتی برخی رسانه‌های نزدیک به حاکمیت سریعاً روایت رسمی را بدون تحقیق کافی می‌پذیرند، مردم احساس می‌کنند که "دستگاه تبلیغات حکومتی" می‌خواهد واقعیت را تحریف کند.

خواندگان محترم را به آمار افزایش ۴۲ درصدی گفت‌وگوهای توطئه‌پرانانه در فضای مجازی (گزارش مطالعاتی دانشگاه تهران ۱۴۰۱) ارجاع می‌دهم. «هابرما» می‌گوید: وقتی رسانه‌های رسمی نتوانند به عنوان «نهادهای واسطه» عمل کنند (سکوت یا تأخیر در انعکاس اخبار)، جامعه به سمت شکل‌گیری «فضای عمومی زیرزمینی» در شبکه‌های اجتماعی می‌رود که خود تشدیدکننده بی‌اعتمادی است.

۵. مسائل ساختاری: جنسیت، طبقه و تبعیض

با توجه به تجربه‌های پیشین و چالش‌هایی که حاکمیت با آن رو به رو است—از جمله مقوله زنان و حجاب—، این سؤال را برمی‌انگیزد که آیا سیستم حاکم، امنیت زنان را تضمین می‌کند؟ نبود قوانین حمایتی مؤثر، برخورد‌های سلیقه‌ای با پرونده‌های خشونت علیه زنان و فرهنگ مردسالار حاکم بر برخی نهادها، این گمانه را تقویت می‌کند که حاکمیت نه تنها از زنان حمایت نمی‌کند، بلکه ممکن است به‌صورت غیرمستقیم به چنین فجایعی دامن بزند.

نظریه جامعه خطر (Risk society) از اولریش بک و آنتونی گیدنز این گونه می‌گوید: در جوامع پر تنش، ذهنیت عمومی تمایل به «بدبین‌ترین تفسیر ممکن» از رویدادها پیدا می‌کند.

۶. نقش بحران‌های اقتصادی و اجتماعی

فشار معیشتی، نابرابری‌های فزاینده و احساس محرومیت در میان طبقات پایین‌تر جامعه، خشم انباشته‌شده ایجاد کرده است. در چنین شرایطی، هر حادثه‌ای حتی اگر ربط مستقیمی به حکومت نداشته باشد به‌عنوان نمادی از "بی‌عدالتی ساختاری" تعبیر می‌شود. مردم ناخودآگاه فکر می‌کنند که اگر سیستم اقتصادی و سیاسی عادلانه‌تر بود، چنین جنایت‌هایی کمتر رخ می‌داد.

بر اساس نظریه به‌سسوگیری تأییدی (Confirmation Bias) شهر و ندانی که پیش‌زمینه ذهنی مفتی نسبت به عملکرد نهادهای دارند، هر رویداد جدید را مطابق با الگوهای قبلی تفسیر می‌کنند. مخلص کلام آن که جامعه ایران امروز در «چرخه معیوب بی‌اعتمادی» گرفتار آمده است. هر حادثه‌ای (صرف نظر از ماهیت واقعی آن) در چارچوب‌های یاد شده تفسیر می‌شود. راه‌بر و دریافت، نه‌انکار این واقعیت‌های اجتماعی، که شناخت علمی ریشه‌ها و اقدام عاجل نهادی است. قتل تأسف بار الهه حسین‌نژاد و چالش‌های سیاسی و اجتماعی پیرامون آن می‌تواند نقطه عطفی باشد برای بازاندیشی در روابط دولت-ملت، یا حلقه‌ای دیگر در زنجیره گسست روزافزون.

انتخاب با مردم و نهادهای حاکم است.

جهت دریافت آخرین اخبار
و رویدادهای کیش و منطقه به
پایگاه خبری، تحلیلی اقتصاد کیش
به نشانی زیر مراجعه نمایید

EGHTESAD-KISH.IR

سیاسی

محسن هاشمی:

اگر مذاکرات به توافق نرسد، اقتصاد ایران با شوک سنگین‌تری روبه‌رو می‌شود

رسید و سرانجام به‌برجام در سال ۱۳۹۴ منجر شد، غنی‌سازی صنعتی در ایران مورد پذیرش رسمی اروپا و آمریکا قرار گرفته بود و سؤال مهم این است که آیا در این مذاکرات غنی‌سازی صنعتی تا کمتر از چهار درصد مورد پذیرش آمریکا قرار می‌گیرد و درواقع ایران مجدداً می‌تواند برجام را احیا کند یا خیر؟ اگر ماتغیر اصلی را در نتیجه مذاکرات غنی‌سازی صنعتی و رفع تحریم‌ها قرار دهیم، سه حالت برای نتیجه مذاکرات متصور است. حالت نخست: آمریکا ادامه غنی‌سازی کمتر از چهار درصد در ایران را می‌پذیرد و توافق امضا می‌شود و به صورت طبیعی برجام احیا می‌شود و مکانیسم ماشه فعال نمی‌شود و تحریم‌ها بر داشته می‌شود که این حالت مطلوب برای ایران است. اما متصور آنست که اسرائیل، بدون هماهنگی با آمریکا دنبال حمله به ایران باشد، نظیر حمله‌ای که سال ۱۹۸۲ به تأسیسات هسته‌ای عراق داشت. در این شرایط جمهوری اسلامی با چالش پاسخ به اسرائیل مواجه خواهد شد و باید درباره پاسخ متقابل به اسرائیل تصمیم بگیرد. حالت دوم: ایران نظیر توافق پاریس در سال ۱۳۸۳، تعلیق غنی‌سازی اورانیوم تا مدتی محدود

سکوت رئیس سازمان بورس در برابر انتقادات سهامداران؛

تغییر صیدی با آمدن وزیر اقتصاد قطعی است؟

سرویس سیاسی – با نزدیک شدن به تعیین تکلیف وزیر اقتصاد و دارایی، زمزمه‌ها درباره برکناری حجت‌الله صیدی، رئیس سازمان بورس قوت گرفته است. مدیری که عملکردش در کنترل بحران بازار سرمایه با انتقادات فراوانی همراه بوده است.

در نخستین روز معاملاتی این هفته، بازار سهام با یکی از شدیدترین ریزش‌های خود طی ماه‌های اخیر مواجه شد. شاخص کل بورس با افتی بیش از ۶۰ هزار واحد به محدوده کف کانال ۳ میلیون واحدی نزدیک شد. مسیری که نشان‌دهنده عمق بحران در بازار سرمایه و ناآرامی‌های سیاست‌های مدیریتی سازمان بورس در مواجهه با تحولات آن است.

همزمان با افت سنگین شاخص، بازار با غلبه عرضه و فشاری منفی همراه بود. ارزش معاملات خرد به ۷ هزار و ۶۹۲ میلیارد تومان رسید؛ رقمی که فاصله‌ای معنادار با برآوردهای اخیر رئیس سازمان بورس، حجت‌الله صیدی، دارد. صیدی پیش‌تر از بازگشت اعتماد سهامداران و رشد ارزش معاملات تا مرز ۲۰ هزار میلیارد تومان سخن گفته بود، اما شواهد بازار و رفتار سرمایه‌گذاران نشانی از چنین بازگشتی ندارد. همچنان این پرسش باقی مانده که این ارزیابی‌ها بر چه داده‌هایی استوار بوده و چه میزان با واقعیت امروز بازار هم‌خوانی داشته‌اند.

۹۱ درصد بازار منفی بود

بررسی‌ها نشان می‌دهد از نظر ترکیب معاملات، شرایط نگران‌کننده‌تر به نظر می‌رسد. بیش از ۹۱ درصد نهادهای بازار

دوشنبه ۱۹ خرداد ۱۴۰۴، ۱۳ ذی الحجه ۱۴۴۶، ۹ ژوئن ۲۰۲۵، شماره ۴۷۲۸، صفحه ۷

ملی از زمینه مناسبی استفاده کند اما امروز به نظر می‌رسد که جز شخص وزیر خارجه و تیم محدود مذاکره‌کننده، مباحث کارشناسی در فضای عمومی جامعه و نهادهای دستگاه‌های مرتبط مطرح نمی‌شود.

در این شرایط عدم حضور فعال دستگاه‌های مسئول پرونده ایران در دولت آمریکا، نظیر وزارت خارجه و پنتاگون، این نگرانی را تقویت می‌کند که هدف طرف مقابل از مذاکرات فعلی، سپری کردن زمان تا نوباتی مانده تا اجرائی شدن مکانیسم ماشه در سال‌های ۱۳۸۲ و ۱۳۸۳ که مذاکرات هسته‌ای ایران با سه کشور اروپایی می‌شود، مشارکت مرکزی مانند مجلس شورای اسلامی، مجمع تشخیص مصلحت نظام و وزارت خارجه در کنار دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی که مسئول مذاکرات بود و مباحث کارشناسی در رسانه‌ها با مشارکت نخبران و کارشناسان، موجب شد تا نظام برای یک تصمیم‌گیری مطابق با مصالح

بنابراین مناسب است که احزاب، نخبران، رسانه‌ها و مجامع تصمیم‌گیری با طرح مباحث کارشناسی درباره شرایط پیش‌روی کشور، از ابهام و سردرگمی و آسیب‌پذیری ناشی از آن در افکار عمومی و جامعه بکاهند.

صیدی که با امضای عبدالناصر همتی به این سمت رسیده، در ماه‌های اخیر نتوانسته عملکرد قابل قبولی در حوزه حمایت از بازار سرمایه ارائه دهد و با انتقادات بسیاری از سهامداران رویه‌ور شده است.

در نهایت، به گفته متخصصان آنچه این روزها در تالار شیشه‌ای رخ می‌دهد، نه حاصل نوسانات طبیعی بازار، بلکه نتیجه مستقیم تصمیمات اشتباه، غیرفنی و فاقدپاسخ‌گویی در بالاترین سطح سازمان بورس است: تصمیماتی که بهای آن را میلیون‌ها سهامدار با آب شدن سرمایه‌های خود پرداخت کرده‌اند. مسلمانان بازار سهام دیگر تاب و عده‌های تکراری و سکوت‌های ممتد صیدی را ندارند و نیازمند بازنگری جدی در سطح مدیریت کلان بورس است. در میان معامله‌گران و سهامداران، این روزها یک جمله با طعنه و ناامیدی تکرار می‌شود: «صیدی هم همان مسیری را رفت که عشقی رفته بود»؛ مسیری که با بی‌تجربیی آغاز شد و به بی‌اعتمادی ختم شد.

در وضعیت فعلی، چنین سیاستی نه در خدمت تأمین مالی بازار است و نه در مسیر حمایت از سهامداران. این نوع رفتارها تنها بر شائبه‌های موجود درباره نبود درک واقعیت‌ها نسبت به وضعیت بازار در سطح مدیریت ارشد سازمان بورس می‌افزاید.

صیدی در آستانه برکناری است؟

افزایش فشارها از سوی سهامداران، در کنار انتقادهای فزاینده افکار عمومی و کارشناسی، موضوع تغییر در مدیریت سازمان بورس را بیش از پیش به اولویت تبدیل کرده است. در حالی که سید علی زاده گزینه پیشنهادی برای وزارت اقتصاد، گزارش‌ها از بررسی گزینه‌های جایگزین برای ریاست سازمان بورس توسط وی حکایت دارند. به نظر می‌رسد در صورت حضور مدنی زاده در وزارت اقتصاد و ریاست شورای عالی بورس، حجت‌الله صیدی نخستین مدبری باشد که پس از ورود وزیر جدید اقتصاد به‌باب همایون، کنار گذاشته شود.

واکنش عضو فراکسیون زنان به استرداد لایحه تأمین امنیت زنان

مطلع‌نویندان!

لاچوردی تصریح کرد: سؤال مهم‌تر این است که با وجود این مطالب، چگونه از یک طرف ادعای دفاع از حقوق زنان را داریم و از طرف دیگر دنبال استرداد لایحه هستیم؟! در حالی که بعد از سیزده‌الی چهارده سال این لایحه در دستور کار مجلس قرار گرفته است و ما چهل جلسه مداوم در کار گروه زنان و خانواده در این خصوص برگزار کردیم و از دستگاه‌های مرتبط دعوت شد و نظرات جمعی از حقوق‌دانان، منتقدین و کارشناسان و نمایندگان شنیده و نهایتاً رأی گیری شد و به تصویب رسید.

رئیس سند کنوانسیون استانبول در لایحه دولت دیده می‌شد

رئیس کارگروه زنان و خانواده در کمیسیون اجتماعی مجلس درباره اینکه از سوی مجلس اعلام شده بود که ردپایی از کنوانسیون استانبول در این لایحه دیده می‌شود، گفت: در لایحه‌ای که از سوی دولت داده شده بود برخی از واژه‌ها و برخی از مواد به گونه‌ای بود که ردپای سند کنوانسیون استانبول در آن دیده می‌شد و بستر مناسبی برای سوءاستفاده معاندین را به دنبال داشت و عدم توجه به آن‌ها می‌توانست القاکننده وجود خشونت گسترده علیه زنان باشد و دستاویزی برای هجمه علیه نظام جمهوری اسلامی را فراهم کند؛ لذا ما علاوه بر توجه به دفاع از حقوق زنان و خانواده و همچنین توجه به خاله‌ها و پانوقص قانونی در این زمینه، سعی‌مان بر این بود که بنابر آنچه مقام معظم رهبری تذکر داده‌اند، در قانون‌نویسی از غرض‌تبعیت‌نکنیم و نباید با وجود اینکه از مبانی دینی و فقهی بسیار خوبی در این زمینه برخوردار هستیم، از اسناد بین‌المللی کپی‌برداری کنیم.

وی درباره اینکه گفته شده مجلس س‌ری از موضوعاتی که مربوط به دفاع از حقوق زنان بوده در این لایحه حذف کرده و به جای آن در مورد نحوه پوشش زنان در برخی از مراکز صحبت شده، تصریح کرد: متأسفانه از این دست اخبار زیاد گفته شده است.

وی در ادامه افزود: «مجلس س‌ری از موضوعاتی که مربوط به دفاع از حقوق زنان بوده در این لایحه حذف کرده و به جای آن در مورد نحوه پوشش زنان در برخی از مراکز صحبت شده، تصریح کرد: متأسفانه از این دست اخبار زیاد گفته شده است.

وی در ادامه افزود: «مجلس س‌ری از موضوعاتی که مربوط به دفاع از حقوق زنان بوده در این لایحه حذف کرده و به جای آن در مورد نحوه پوشش زنان در برخی از مراکز صحبت شده، تصریح کرد: متأسفانه از این دست اخبار زیاد گفته شده است.

وی در ادامه افزود: «مجلس س‌ری از موضوعاتی که مربوط به دفاع از حقوق زنان بوده در این لایحه حذف کرده و به جای آن در مورد نحوه پوشش زنان در برخی از مراکز صحبت شده، تصریح کرد: متأسفانه از این دست اخبار زیاد گفته شده است.

وی در ادامه افزود: «مجلس س‌ری از موضوعاتی که مربوط به دفاع از حقوق زنان بوده در این لایحه حذف کرده و به جای آن در مورد نحوه پوشش زنان در برخی از مراکز صحبت شده، تصریح کرد: متأسفانه از این دست اخبار زیاد گفته شده است.

وی در ادامه افزود: «مجلس س‌ری از موضوعاتی که مربوط به دفاع از حقوق زنان بوده در این لایحه حذف کرده و به جای آن در مورد نحوه پوشش زنان در برخی از مراکز صحبت شده، تصریح کرد: متأسفانه از این دست اخبار زیاد گفته شده است.

وی در ادامه افزود: «مجلس س‌ری از موضوعاتی که مربوط به دفاع از حقوق زنان بوده در این لایحه حذف کرده و به جای آن در مورد نحوه پوشش زنان در برخی از مراکز صحبت شده، تصریح کرد: متأسفانه از این دست اخبار زیاد گفته شده است.

وی در ادامه افزود: «مجلس س‌ری از موضوعاتی که مربوط به دفاع از حقوق زنان بوده در این لایحه حذف کرده و به جای آن در مورد نحوه پوشش زنان در برخی از مراکز صحبت شده، تصریح کرد: متأسفانه از این دست اخبار زیاد گفته شده است.

کلید سفارشات
چوبی MDF، تلفن: ۷۷۹۸۲۵۲
دکورا سیون غرفه و منزل

۴۴۴۲۴۹۶۹
۴۴۴۲۴۹۹۹

پرتیراژترین و با سابقه ترین نشریه جزیره کیش

گسترده ترین شبکه اطلاع رسانی داخلی منطقه آزاد کیش